

YTTRANDE

Stockholm 2018-08-31

Dnr Ku2018/00773/KO

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet Konstnär - oavsett villkor? (SOU 2018:23)

Inledning

Bygdegårdarnas Riksförbund (BR) är Sveriges största organisation för allmänna samlingslokaler. BR bildades 1944 och är en ideell organisation, som är partipolitiskt och religiöst obunden. När en del pratar om att det ideella engagemanget minskar, har vårt medlemsantal ökat de senaste 44 åren. Vid årsskiftet var 1427 föreningsdrivna mötesplatser anslutna till riksförbundet. Mötesplatser som den lokala föreningen äger och driver.

Bygdegårdarnas Riksförbund och alla bygdegårdsföreningar är en folkrörelse, en viktig del av civilsamhället som driver frågor om lokal utveckling, jämlikhet och integration. Bygdegården är också en mötesplats över generationsgränserna och på de platser där det fungerar som bäst – driver alla åldrar verksamheten gemensamt.

Cirka 250 000 personer är anslutna till de olika bygdegårdsföreningarna, många är mycket aktiva i sin förening och tillsammans når de många fler än så via deras verksamhet.

Samlingslokalerna är en viktig plats för kulturarrangemang, möten och folkbildning. Dessutom är lokalen en viktig samlingspunkt och knutpunkt för ett område, ibland är lokalen navet för bygdeutveckling och även en servicepunkt för olika samhällsfunktioner.

Samlingslokalen har på många ställen en helt avgörande roll för en bygds utveckling och fortlevnad. Den allmänna samlingslokalen hjälper till att skapa en levande attraktiv landsbygd.

Med 1427 mötesplatser, över hela landet, är Bygdegårdarnas Riksförbund den största kulturscenen och därigenom en viktig arena för att skapa kultur i hela landet.

Sammanfattning

Bygdegårdarnas Riksförbund ställer sig positiv till betänkandet och de övergripande förslag som ligger till grund för den utsända remissrundan – att stärka den yrkesverksamma konstnären och att verka för former att utveckla utbildning såväl som att sänka trösklarna till konstnärskapet.

Vår bestämda åsikt, gällande konstens fria roll, följer även det som nämns gällande såväl armlängds avstånd som att konstnärspolitiken ska bidra till konstens frihet, egenvärde och att kvaliteten värnas.

Därutöver vill Bygdegårdarnas Riksförbund lyfta det faktum att för konstens utveckling och förankring i samhället krävs det både konstfrämjande, konstbildning samt att sprida konsten i hela landet och främja närvaron av konstnärer på många platser.

Avsnitt 6.8.2 Andra konstbildande aktörer

Bygdegårdarnas Riksförbund, nämns i texten, som en av dagens konstbildande verksamheter. Organisationen består idag av 1427 anslutna föreningar, ett medlemsantal som ökat under de senaste 44 åren. Merparten av de allmänna samlingslokalerna är belägna på landsbygden och utgör där en viktig mötesplats för boende på platsen och främjande av demokratins utveckling. Om- och tillbyggnad av lokaler sker kontinuerligt, men även nybyggnation av moderna mötesplatser sker. Genom detta nätverk, som finns över hela landet, ges idag möjlighet att lyfta konstens betydelse i samhället och förstärks genom konstdepositioner i lokalerna. På detta sätt är konsten närvarande i hela landet.

Avsnitt 8.6.8 Civilsamhällets konstbildning

Att civilsamhället är en viktig part i det konstbildande arbetet är otvetydigt sant. Genom närheten till medborgarna, till en förening eller lokal där du kanske till och med är engagerad och är medlem, skapas goda förutsättningar att sänka trösklarna till såväl konst som konstbildning. Sedan 1977 erhåller Bygdegårdarnas Riksförbund, tillsammans med Riksorganisationen Folkets Hus och Parker och Riksföreningen Våra Gårdar, ett statligt anslag för att köpa in samtida konst av yrkesverksamma konstnärer. Arbetet sker under rubriken Konst åt alla (se även www.konstataalla.nu) och består av tre olika delar; en lokal konstutställning i någon av våra medlemsföreningars lokaler, en möjlighet för yrkesverksamma konstnärer att få ställa ut och sälja sin konst samt en konstdeposition, utifrån den inköpta konsten, i våra respektive medlemsföreningars lokaler. Anslaget mer än halverades, inför 2010, från att 2009 varit 2 292 000 kronor, till att 2010 bli 1 126 000. Verksamhetsåret 2018 är anslaget 1 050 000, fördelat på de tre organisationerna. Av detta används cirka 150 000 kronor till utställningsersättning enligt MU-avtalet.

Konst åt alla är ett konkret sätt att arbeta med konsten, där många gånger människor som har långt till konstinstitutionerna, rent fysiskt eller mentalt, möter konst, uttryck

och konstnärer på hemmaplan. Med 1427 medlemsföreningar i Bygdegårdarnas Riksförbund och med närmare 2500 föreningar inom de tre samlingslokalsorganisationerna, har vi stor potential att sprida konstbildning till många fler vid ett högre anslag.

Avsnitt 9.5.1 Konstens betydelse i samhället

Vi håller med om den samlade bedömningen om konstens betydelse för utveckling och sammanhållning av landet. Såväl som erkännandet av konstens och kulturens kraft. I yttrandet framställs, att det i regeringens satsningar, finns en avsaknad av en syn på kulturen som något som skapar gemenskap, identitet och samhörighet. Detta vill vi understryka att det måste beaktas, lyftas in i konstens betydelse och förtydligas, såväl som vikten av kulturens egenvärde samt fri och oberoende konst.

Avsnitt 9.5.4 Kulturarrangörer i hela landet

Vi stödjer synen på de ideella föreningarnas betydelse för att konstnärerna ska kunna möta en publik samt förslaget att till Kulturrådet ge i uppdrag att följa upp och redovisa arrangörsledets arbete och göra en fördjupad analys av de villkor som möter konstnärerna.

Avsnitt 9.5.5 Konstbildningens betydelse

Bygdegårdarnas Riksförbund ställer sig bakom formuleringen om att den ideella konstbildningen och konstförmedlingen är viktiga delar av konstnärspolitiken. Vår organisation tillhör de växande, med ett ökande antal ansluta föreningar de senaste 44 åren. Engagemanget varierar naturligtvis över tid, på det lokala planet, utifrån det faktum att det mesta av arbetet och engagemanget drivs på ideell basis. Men tvärtom, vad många beskriver, ser vi totalt sett ett ökande engagemang. Det kan handla om att arrangera scenkonst, driva egenskapande kulturverksamhet, engagera sig i integrationsfrågor, men framförallt att skapa en plats som är attraktiv och levande.

Avsnitt 9.6.3 MU-avtalet

Vi ställer oss bakom förslaget om att såväl redovisa utbetalda ersättningar såväl som att höja det nuvarande anslaget. Inom Konst åt alla har vi följt det gällande MU-avtalet och betalt ersättningar enligt detsamma. Att beakta då att vårt anslag inte höjts, sedan avtalet trädde i kraft 2009, utan tagits av vårt anslag och minskat beloppen för konstinköp i samma grad.

Behov av en kartläggning samt belysning av civilsamhällets roll

Genom vår konstverksamhet och via Konst åt alla arbetar Bygdegårdarnas Riksförbund strategiskt för att utveckla konstens roll i samhället. Civilsamhällets roll, som tröskelsänkare, ser vi som ovärderlig. Genom vårt nätverk av kulturlokaler, som tillfälligt blir en konsthall och succesivt fylls med deponerad konst, stärker människorna, gör att konsten kommer närmare en bredare publik och att såväl

konstbildning som konstintresse ökar. När vi arrangerar en Konst åt alla-utställning gör vi det inte bara i samverkan med den lokala föreningen, utan även i samverkan och samarbete med olika andra lokala och regionala institutioner, verksamheter och funktioner; folkbildningen, konstkonsulenter, konstföreningar, konstnärsorganisationer, förskola, skola, gymnasium och andra tänkbara parter inom konst och kultur. Genom denna samverkan blir arrangemanget så mycket större och skapar förutsättningar för en kontinuitet. Detta skulle vi gärna se en kartläggning eller utredning av, för att ta reda på om det är fallet.

Bygdegårdarnas Riksförbund

Karin Fälldin
Förbundssekreterare
karin.falldin@bygdegardarna.se
072-519 20 62

Stefan Löfgren
Konst- och kulturkonsulent
stefan.lofgren@bygdegardarna.se
070-347 43 86